

ПОГОДЖУЮ

Перший проректор Херсонського
державного університету

[Handwritten signature]
Сергій ОМЕЛЬЧУК

02 2022 року

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників

**Тема: «РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НАУКОВО-
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ – ВИКЛАДАЧІВ ФАХОВИХ
ІСТОРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗВО В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ
ВИЩОЇ ОСВІТИ»**

Херсон – 2022

Програма підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників
«Розвиток професійних компетентностей науково-педагогічних
працівників – викладачів фахових історичних дисциплін у ЗВО в умовах
реформування вищої освіти»

Розробник: Кузовова Н.М, к.і.н, доцент кафедри історії, археології та
методики викладання

Програму схвалено на засіданні кафедри історії, археології та методики
викладання

Протокол від 13 січня 2022 року № 6.

Завідувач (ка) кафедри

(підпис)

Наталя КУЗОВОВА

Програму затверджено на засіданні вченої ради факультету психології, історії
та соціології

Протокол від 17 січня 2022 року № 5.

Голова вченої ради факультету

(підпис)

Ірина ШАПОШНИКОВА

Погоджено:

Керівниця відділу по роботі

з обдарованою молоддю

(підпис)

Юлія ЮРИНА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Загальні положення

1.1. Ця програма розроблена відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Постанови КМУ від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами та доповненнями від 27 грудня 2019 р. № 1133), Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників Херсонського державного університету та про приймання на підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників з інших закладів освіти (наказ ректора ХДУ від 03 жовтня 2019 р. № 771-Д), та передбачає набуття нових та вдосконалення раніше набутих компетентностей на основі здобутої вищої освіти у межах професійної діяльності науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти.

Актуальність програми полягає у реалізації її засобами головної ідеї підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти – забезпечення індивідуально-особистісного та професійно-діяльнісного самовдосконалення слухачів на основі активізації їхньої базової освіти, набутого професійного та життєвого досвіду відповідно до індивідуально-особистих інтересів, соціальних запитів держави щодо ефективного виконання посадово-функціональних обов'язків.

Цільова аудиторія

Науково-педагогічні працівники – викладачі історичних дисциплін закладів вищої освіти різних типів і форм власності.

Мета програми

Метою програми підвищення кваліфікації є професійний розвиток науково-педагогічних працівників – викладачів історичних дисциплін у закладах вищої освіти відповідно до державної політики в галузі освіти та забезпечення якості освіти.

1.2. Завдання та напрям програми – формування професійних компетентностей науково-педагогічних працівників, що містять основні індивідуально-особистісні та професійно-діяльнісні якості, необхідні для успішного виконання стратегічної мети та завдань реформування вищої освіти, а саме:

- **професійно-педагогічна компетентність** – обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології, методик, інноватики для створення освітньо-розвивального середовища, що сприяє цілісному індивідуально-особистісному студентів ЗВО, здатність до продуктивної професійної діяльності на основі розвиненої педагогічної рефлексії відповідно до провідних ціннісно-світоглядних орієнтацій, вимог педагогічної етики та викликів вищої школи;

- **академічна** – вміння організовувати та проводити наукові дослідження, здатність до міжнародної кооперації, наукового PRу, дотримання методологічної та академічної доброчесності;

- **управлінська** – набуття взаємопов'язаних особистісних і ділових якостей, які дають змогу педагогу розв'язувати управлінські завдання і досягати високих освітніх результатів;

- **соціально-громадянська компетентність** – розуміння сутності громадянського суспільства, володіння знаннями про права і свободи людини, усвідомлення глобальних (у тому числі екологічних) проблем людства і можливостей власної участі у їх розв'язанні, усвідомлення громадянського обов'язку та почуття власної гідності, вміння визначати проблемні питання у соціокультурній, професійній сферах життєдіяльності людини та віднаходити шляхи їх розв'язання, навички ефективної та конструктивної участі в цивілізаційному суспільному розвитку, здатність до ефективної командної роботи, лідерства, вміння попереджувати та розв'язувати конфлікти, досягаючи компромісів;

- **загальнокультурна компетентність** – здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва, усвідомлення власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших;

- **мовно-комунікативна компетентність** – володіння системними знаннями про норми і типи педагогічного спілкування в процесі організації колективної та індивідуальної діяльності, вміння вислуховувати, відстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розміркувань та аргументації, розвиненість культури професійного спілкування, здатність досягати педагогічних результатів засобами продуктивної комунікативної взаємодії (відповідних знань, вербальних і невербальних умінь і навичок залежно від комунікативно-діяльнісних ситуацій);

- **психологічно-фасилітативна компетентність** – усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного і морального здоров'я студента, здатність сприяти творчому становленню студентів та їхній індивідуалізації;

- **підприємницька компетентність** – вміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави;

- **інформаційно-цифрова компетентність** – здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства.

Вибіркові модулі пропонуються слухачам на вибір за очною, дистанційною і змішаною формами навчання в рамках основних модулів і тем обов'язкової складової програми підвищення кваліфікації.

Очікувані результати стажування охоплюють:

Знання і розуміння	<ul style="list-style-type: none">- сучасних тенденцій розвитку освіти взагалі, вищої зокрема;- соціально-правових основ, законодавчих актів у сфері вищої освіти;- особливостей процесів викладання і навчання студентів;- основних механізмів функціонування і реалізації компетентнісної парадигми навчання;- способів реалізації інтеграційного підходу в навчанні студентів;- концепції інклюзивної освіти.
Розвинені вміння	<ul style="list-style-type: none">- організовувати педагогічну діяльність на компетентнісних засадах (прогнозування, проектування, оцінювання тощо);- конструювати та реалізувати сучасні програми навчання студентів із використанням різноманітних методів, форм і технологій;- діагностувати освітній процес і скласти індивідуальні освітні маршрути для становлення студента як особистості, громадянина, інноватора;- керувати дослідницькою діяльністю студента;- організовувати культуромовне освітньо-розвивальне середовище;- проектувати власну програму професійно-особистісного зростання.
Диспозиції (цінності, ставлення)	<ul style="list-style-type: none">- студентоцентризм, цінність особистості;- готовність до змін, гнучкість, постійний професійний розвиток;- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі усіх учасників;- просування демократичних цінностей (повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність);- рефлексія власної професійної практики.

2.1. Загальна характеристика програми підвищення кваліфікації

Зміст програми

Зміст програми підвищення кваліфікації, зокрема цілісний і системний добір модулів і тем, ураховує особливості професійної науково-педагогічного працівника ЗВО і визначається: вимогами суспільства знань щодо забезпечення закладів вищої освіти висококваліфікованими фахівцями; основними напрямками державної політики у галузі освіти; Національною рамкою кваліфікації, освітніми стандартами, вимогами до компетентностей науково-педагогічних працівників; запитами замовників освітніх послуг.

Зміст програми має практичну спрямованість, містить обов'язкову і вибіркочу складові та охоплює: змістовну, практичну (практико зорієнтовану) і ресурсну (методичну) складові підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

Форми реалізації програми підвищення кваліфікації

Програма передбачає очно, заочно та дистанційну форми навчання.

Дистанційна форма навчання відбувається за рахунок визнання результатів неформальної (участі в семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах, підтвердженими відповідними сертифікатами) та інформальної освіти або підготовки відповідних звітів в електронному вигляді, що засвідчують достатній рівень оволодіння професійними компетентностями.

Очна форма організується Херсонським державним університетом шляхом у вигляді наукового стажування.

Терміни навчання

Програма підвищення кваліфікації передбачає обов'язкову і вибіркочу частини.

Обов'язкова частина складається з очного (30 год.) та дистанційного курсу (30 год.) модулів.

Вибіркова частина передбачає вільний вибір модулів заочно-дистанційному форматі з урахуванням індивідуальних потреб педагогів загальною кількістю годин – 15 академічних годин.

Програма підвищення кваліфікації передбачає 60 академічних годин, 2 ECTS-кредити (див. табл.1), з яких 45 академічних годин (1,5 ECTS-кредит) – обов'язкова складова, і 15 академічних годин (0,5 ECTS-кредит) – вибіркоча складова.

Нижче представлено розподіл днів/годин відповідно до обов'язкової і вибіркової складових програми підвищення кваліфікації.

За результатами виконання програми підвищення кваліфікації готується звіт.

Документ про результати підвищення кваліфікації

За успішного виконання програми учаснику видається сертифікат про підвищення кваліфікації Херсонського державного університету.

2.2. Навчальний план програми підвищення кваліфікації

Період навчання	К-сть год./ кредитів ECTS	Модулі/теми	Основні поняття, очікувані результати, форма контролю
Обов'язкова складова			
Очне стажування	30/1	Модуль 1. Зміст вищої освіти у вимірі сьогодення	Реформа вищої освіти. Нові ролі і завдання науково-педагогічного працівника в контексті сучасних змін. Закон України «Про вищу освіту». Ознайомлення з нормативною базою у галузі вищої освіти. Основні підходи в освітньому процесі (компетентнісний, особистісно-зорієнтований, інтегрований, діяльнісний). Відвідування лекційних і семінарських занять з профільних предметів, котрі проводять викладачі кафедри (відповідно до розкладу занять) Форма контролю - звіт
		Модуль 2. Професійно-педагогічна компетентність викладача	Ознайомлення з нормативно-правовою базою університету, навчально-методичним забезпеченням кафедри, досвідом провідних викладачів кафедри з метою вдосконалення професійно-педагогічної компетентності викладача історичних дисциплін. Відвідування лекційних і семінарських занять з профільних предметів, котрі проводять викладачі кафедри (відповідно до розкладу занять) Форма контролю - звіт
		Модуль 3. Академічна компетентність викладача	Вивчення досвіду організації наукової роботи на кафедрі. Види наукових досліджень. Дотримання академічної доброчесності. Відвідування наукової бібліотеки ХДУ, ознайомлення з роботою системи UNICNEK Форма контролю – стаття, тези
Дистанційний курс	15/0,5	Модуль 1. Удосконалення управлінської компетентності	Набуття взаємопов'язаних особистісних і ділових якостей, які дають змогу педагогу розв'язувати управлінські завдання і досягати високих освітніх результатів. Форма контролю - звіт

		<p>Модуль 2. Удосконалення соціально-громадянської компетентності викладача</p>	<p>Розуміння сутності громадянського суспільства, володіння знаннями про права і свободи людини, усвідомлення глобальних (у тому числі екологічних) проблем людства і можливостей власної участі у їх розв'язанні, усвідомлення громадянського обов'язку та почуття власної гідності, вміння визначати проблемні питання у соціокультурній, професійній сферах життєдіяльності людини та віднаходити шляхи їх розв'язання, навички ефективної та конструктивної участі в цивілізаційному суспільному розвитку, здатність до ефективної командної роботи, лідерства, вміння попереджувати та розв'язувати конфлікти, досягаючи компромісів. Форма контролю - звіт</p>
		<p>Модуль 3. Удосконалення інформаційно-цифрової компетентності викладача</p>	<p>Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства. Форма контролю - звіт</p>
Усього:	45 (30 очних, 15 дистанційних)/1,5		
Вибіркова складова			
Дистанційна (очно-заочна)	15/0,5		Зміст формується на основі потреб викладача ЗВО
Усього:	60/2		За результатами програми підвищення кваліфікації здається звіт, що розглядається на засіданні кафедри

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Основна література:

1. Професійний стандарт «Викладачі закладів вищої освіти» (затверджено наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 23.03.2021 № 610)
2. Закон України «Про вищу освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Методика викладання історичних дисциплін у вищій школі: Курс лекцій: Навчально-методичний посібник для магістрантів денної та заочної форм навчання / П.І. Горохівський (авт. і упорядник). Умань: ПП Жовтий О., 2013. – 255 с.
4. Михайличенко О.В. Методика викладання суспільних дисциплін у вищій школі: навчальний посібник. Суми: СумДПУ, 2009. 122 с.
5. Ігнатович, Олена Михайлівна (orcid.org/0000-0002-0588-0620) (2018) Психологічні та технологічні аспекти розвитку спеціальної інноваційної культури педагогічних працівників Психологічний журнал, 4 (14). С. 68-86. ISSN 2414-0023

Допоміжна література:

6. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. К., 2007.
7. Глушко, Оксана Зіновіївна (2021) Компетентнісний підхід в освіті: Європейський досвід. Науково-педагогічні студії (5). С. 8-21. ISSN 2663-5739.
8. Носаченко І.М. Модульно-рейтингова система організації навчання у вищій школі // Проблеми освіти: науковий збірник. К., 2008. Вип. 54.
9. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Л. Ортинський К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
10. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. К., 2010. – 456 с.
11. Герлянд, Т.М., Липська Л.В. (2021) Перспективні напрями професійної підготовки майбутніх фахівців з використанням цифрових технологій навчання. В: Управління якістю. підготовка фахівців в умовах цифрової педагогіки: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної інтернет конференції (м. Харків, 22-23 грудня 2021 р.) КП «Міська друкарня», м. Харків. Харків, Україна, С. 17-18.
12. Цимбалюк І.М. Підвищення професійної кваліфікації: Психологія педагогічної праці: Навчально-методичний посібник. Київ, 2004.
13. Іванюк, І.В. (orcid.org/0000-0003-2381-785X) та Гриньова, М.В. (orcid.org/0000-0003-1308-2634) (2021) Готовність педагогів до використання інтерактивних методів навчання під час запровадження громадянської парламентської освіти Актуальні проблеми в системі освіти: заклад загальної середньої освіти – довузівська підготовка – вища заклад освіти, 1. С. 143-146.
14. Агалець, Інна Олександрівна (orcid.org/0000-0002-5071-9019) (2021) Виховання зростаючої особистості: життєві цінності дітей та студентів (аналітичний огляд) Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. Сухомлинського, м. Київ Київ, Україна.
15. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. – Х.: Вид. група «Основа», 2011. – 176 с. – (Серія «Золота педагогічна скарбниця»).
16. Дзюба П.А. Посібник до вивчення дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін в вищій школі» [Текст]: посіб. / П.А. Дзюба, Т.А. Зайцева,. – Д.: Ліра, -

2015. – 24 с.

17. Нагаєв В. М. Система управління навчально-творчою діяльністю менеджерів за кредитно-модульною технологією навчання // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2005. – № 2. – С 33–43.
18. Соснюк, Олег Петрович (orcid.org/0000-0002-7558-8879) та Остапенко, Ірина Віталіївна (orcid.org/0000-0001-6710-5964) (2019) Креолізовані тексти (комікси) як інструмент для активації національна та громадянська самоідентифікація молоді Український психологічний журнал, 1 (11). С. 191-203. ISSN 2520-6265
19. Філіпчук, Н.О. (orcid.org/0000-0002-1023-923X) (2019) Можливості використання засобів музейної педагогіки у навчальній практиці Мистецтво та освіта, 4 (94). С. 20-30.
20. Курилів В. І. Методика викладання історії: Навч. Посібник / В.І.Курилів.— Х.; Торонто: ТОВВид-во «Ранок», К93 2008.— 256 с.

Інформаційні ресурси

21. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/800-2019-%D0%BF>
22. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки / <http://mon.gov.ua/>
23. Офіційний веб-сайт Херсонського державного університету <http://www.kspu.edu/>
24. Офіційний веб-сайт Національної Академії педагогічних наук України <http://naps.gov.ua/>